

PUNT
DIARI

Editora: Edicions Periòdiques de les Comarques, S.A.
c/. Figuerola, 28 - baixos. 17.080. Tel. 21 35 08 (5 llnies)
Apartat de correus número 261

Director: Carles Revés.

Director adjunt: Pasqual Llongueras.

Caps de redacció: Josep Collelldemont (Edició), Joan Vall (Comarques)
i Pere Madrenys (Girona).

Seccions: Enric Matarrodona (Comarques). Patrici Tixis (Esports).
Carme Vinyoles (Catalunya, Espanya i Món).
Joan Carles Guerrero (Cultura i Espectacles).
Joan Comalat (Fotografia). Enric Marquès (Disseny).
Fermí Sidera (Correcció).

Delegacions:

Caella-Alt Maresme: c/. Sant Antoni, 83, 1. 2.º - Tel. 93-769 19 99
Olot: c/. Marià Vayreda, 2, 3.º 5.º - Tel. 26 76 22.
Figueres: c/. Sant Pau, 43, 3.º - Tel. 50 68 59.

Gerència: Jordi Bosch.

Adjunt a Gerència: Dalmau Codina.

Publicitat: Joan Boix. Administració: Jaume Carbó.

Tallers: Jordi Pérez.

Heinrich Böll

Hi ha moments en la petita història de cada dia en els quals aturar-se i reflexionar, perquè hi ha situacions que cal remarcar en el nostre calendari particular. La mort de Heinrich Böll n'és un exemple. Böll no és únicament un escriptor, ni una persona que s'hagi dedicat a produir llibres per a les editorials. La figura de Böll va molt més enllà d'una fitxa a les biblioteques.

Es tracta d'una persona que ha sabut assumir la seva quota de responsabilitat social i ha convertit el seu ofici en una eina de reivindicació de l'ètica humana. Böll ho ha fet a la seva Alemanya, com d'altres intel·lectuals ho feren a la seva terra. Són persones que han renunciat a un paper fàcil, molt còmode, com és el de deixar-se usar pel sistema com a justificació del mateix sistema. I en lloc d'ocupar una parcel·la privilegiada i amagar-se darrera d'actituds ètiques, però alhora fer el joc al sistema, i renunciar a lluitar, han sabut connectar amb els problemes reals i fer-se incòmodes, fins al punt que es converteixen en figures molestes que cal anar arraconant. Aquest compromís, que és fàcil de manifestar però difícil d'assumir a la pràctica, l'ha dut a terme Böll, i ha evitat la temptació, pròpia de força intel·lectuals d'avui, de caure en una actitud il·luminada, d'ésser els intèrprets d'una veritat absoluta inexistente, pròpia d'instins autoritatís soterrats.

És important aprendre de Böll la lliçó que l'única manera de trencar l'alineament de les consciències és provocant-les i qüestionant-les tot. Per a Böll no existien raons d'Estat, sinó raons que s'imposaven des de l'Estat; per això era fàcil veure'ls abonant manifestacions, i participant-hi. I la seva actitud militant, honesta, li donà un prestigi que els sectors de poder de la mateixa societat alemanya no li discutien. Hom parlà ara de Böll com a la consciència crítica del poble alemany. La seva obra n'és un testimoni. Però el més important és entendre que cal renunciar als afalagaments del poder, a una falsa ètica que justifica l'acció d'un mateix i condemna la dels altres, i a la moral social com a instrument per adotzenar consciències.

La mort de Böll ens ha de servir de recordatori per mantenir viu el compromís que ens lliga amb el nostre entorn. Que no és altre que el de la plena llibertat, en una societat autènticament justa.

EL FIL D'ARIADNA

Roma

Mariàngela Vilallonga

Hi ha ciutats per viure i ciutats per visitar, com si d'un museu es tractés, però també hi ha ciutats on plau de fer ambdues coses: viure-hi i alhora contemplar-les tot passejant lentament per les seves places i carrers. Roma és una d'aquestes ciutats: agradable per als seus habitants i fascinant per als seus visitants, si exceptuem potser el xardorós ferragosto.

Diu la dita popular que tots els camins menen a Roma, i a Roma tots els camins porten a algun lloc d'interès, ja sigui per la presència d'un monument o només d'una columna o d'unes pedres enderrocades que ens recorden constantment l'esplendorosa època clàssica dels primers segles de la nostra era; ja sigui perquè ens topem amb alguna església de les moltíssimes que al llarg dels segles hom ha anat construint a la ciutat bressol del cristianisme; ja sigui perquè podem delectar la nostra vista davant d'una de les fonts que ornamenten la ciutat barroca i renaixentista; ja sigui perquè a Roma cada casa és un antic palau.

Si algun dia em perdo, cerqueu-me a Roma i probablement em trobareu admirant el magnífic teatre de marcello convertit en palau-fortificació de la vella família romana dels Orsini des d'època renaixentista; o em trobareu passejant sota les estriades columnes de capitell corinti del temple circular que els antics van dedicar a la deessa Vesta en el fòrum anomenat Boari, costaner del Tiber, on és situat el petit i ben conservat temple de la Fortuna viril, que mira en direcció al quadriforme arc de Janus, el déu de les dues cares, prop de l'indret on s'aixeca l'església de Santa Maria in Cosmedin amb la famosa Boca de la veritat, on poses la mà amb recança, tot tement que la llegenda es converteixi en realitat i quedis atrapat per la mossegada que només s'emporten els mentiders.

I no seria difícil trobar-me a la plaça Navona, única en el món per la seva forma allargada, per haver estat edificada sobre l'antic estadi de Domicià, assegurada en alguna de les *trattorie* que donen a la plaça tot menjant uns deliciosos *tortellini* o uns *spaghetti alla carbonara*, i a la vegada refrescant la vista i l'oïda amb el soroll somort i bellugadís de l'aigua d'alguna de les tres fonts que la distingeixen; la del mig, anomenada dels rius, obra de Bernini, és situada davant de l'església de Santa Agnès, construïda per Borromini, dos arquitectes que convertiren Roma en una ciutat barroca, aquell barroc que embafava Josep Pla i que li feia preferir Florència, la bella ciutat toscana banyada per l'Arno.

Però també em podrieu trobar asseguda en el peristil voltat d'adelfes de la casa de les Vestals després d'haver recorregut una i altra vegada el fòrum romà, des de l'arc de Septimi Sever fins al de Constantí a través de la Via Sacra. Abans hauria pujat al cim del Capitoli, a la plaça que dissenyà Miquel Àngel, ornada amb la magnífica estàtua equestre de l'emperador Marc Aureli, i hauria visitat el Museu Capitolí per poder contemplar la famosa escultura etrusca de la llopa, símbol de Roma.

I a través de la Via del Corso, després de prendre

un exquisit i cremós gelat a la galeria Colonna, potser em perdria pels voltants de la plaça d'Espanya tot contemplant els aparadors de Gucci, Fendi o Valentino, dissenyadors que ofereixen les seves luxoses i magnífiques mercaderies a Via Condotti i a Via Frattina, i entraria a les botigues d'art de Via Margutta, i si fos primavera compraria un ram de flors a l'escalinata de l'església de la Trinità dei Monti, i des de dalt contemplaria el bell espectacle dels teulats romans, i d'allà, tot caminant per Via Sistina o Via Gregoriana, ambdues delicioses, m'arribaria fins a la famosíssima Via Veneto, on la *dolce vita* ja no és tan dolça, però encara serveixen rutilants aperitius en les terrasses dels molts bars elegants de la zona.

No crec que em pogués trobar ni al Coliseu, el famós Circ Màxim on es divertien els antics romans, ni a les escales de l'ostentós Altar de la Pàtria, monument a Víctor Manuel II, més aviat em veurieu recalçada en el pont Cestio o en el pont Fabricio tot contemplant l'isla Tiberina, aquell illot que, segons explica Titus Livi, es formà enmig del Tiber quan els pagesos llençaren les collites al riu, l'any 509 abans de Crist, després d'enderrocar la monarquia de Tarquini el Superb i d'instaurar la república, amb la intenció de destruir tot allò que significava passat i que havien cultivat en uns temps tan odiosos.

En canvi no seria estrany de veure'm passejar per la Via Appia, enmig de tombes i catacumbes en un paisatge de xiprers i pins, o fins i tot contemplant el Moisés de Miquel Àngel a l'església de Sant Pere in Vincoli, o la Pietà, tancada dins d'una enorme caixa de vidre a la basílica de Sant Pere a la ciutat del Vaticà. Però, ben segur que un dels llocs de la ciutat on les hores se'm fan curtes són les sales de la Biblioteca Apostòlica o de l'Arxiu vaticans, tot remenant butlles, manuscrits, incunables i l'extraordinària quantitat de volums que conté, un verdader paradís bibliogràfic per a tots aquells que gaudim enmig dels paper i fins n'hem fet el nostre ofici. La melosa amabilitat dels components del servei de la biblioteca i la solitud de les tardes de treball passades en el seu interior són inoblidables.

El Panteó d'Agripa, la placeta de la Minerva, el Trastevere, el Gianicolo, Via Giulia, la plaça Farnese, la del Campo dei Fiori, la Via dei Coronari, el Mausoleu d'Adrià, l'Ara Pacis, el temple de Neptú, la columna de Marc Aureli, la piràmide de Cestio, Villa Borghese, el palau dels Colonna, el dels Barberini, la vil·la de Livia al Palatí, la Domus Aurea de Neró, la Capella Sixtina... Ah Roma, Roma! Enyorada ciutat evocada des de la llunyania, en aquest passeig imaginari pels teus racons que aquest any m'estan vedats! Però són les onades del mateix mar les que banyen el teu port i les nostres costes. La moneda llençada a la fontana de Trevi m'assegura el retorn a la roma de Cèsar i de Garibaldi, de Roderic de Borja i de Joan XXIII, de Miquel Àngel i de Guttuso, la Roma cantada per Virgili per Goethe, la Roma de Rossellini i la de Fellini, la Roma ciutat oberta, eterna i inimitable.

EL LECTOR ESCRIU

«La Caixa» es prepara pel futur en castellà

Primer de tot cal que us digui que no es tracta de cap carta amb ànim de crítica destructiva, sinó tot el contrari, amb intenció de donar a conèixer uns fets que considero contraproductius pel desenvolupament de la nostra llengua. Sóc impositor «client» de «la Caixa» des de petit i em dol que passin coses així. Per altra part considero positiva la tasca que ha realitzat aquesta institució en el redreçament cultural i de la llengua a Catalunya: el suport a actes catalanistes en els difícils anys del franquisme, el suport a l'edició de les millors obres de la literatura catalana i universal, el suport a la nostra televisió (Joc de Ciència, patrocinat del «Gol a Gol») i tants altres

esdeveniments culturals on els diners del fons cultural de «la Caixa» han estat decisius... Però, per altra part, pel que fa a les qüestions pròpies de la seva gestió comercial, sembla que utilitzar la llengua catalana els faria perdre «clients» o interessos:

— M'ha passat algunes vegades: quan s'acaba una llibreta sempre te n'ofereixen una altra en castellà. Sembla que tenir-la en català sigui un privilegi de «caps escalfats» per als quals es guarda una llibreta en el calaix del fons.

— Moltes comunicacions, sobretot de comptes corrents, són únicament i exclusivament en castellà.

— Si us fixeu en els conceptes de qualsevol llibreta veureu: CONNECTADO, REINTEGRO, PUBLICACIONES, i en els mesos ENE,

MAY...

— En la majoria dels documents de contractes amb «la Caixa»: papers d'obertura de llibreta, en la majoria de modalitats especials, com comptes regals, llibretes a termini etc. són redactats únicament en castellà.

— Si demaneu un taló (xec), com que el fan informàticament, us el faran en castellà.

— Cal dir que «la Caixa» és una honrosa excepció pel que fa als crèdits. Les condicions són redactades totalment en català.

Totes aquestes qüestions, com que em preocupen, les vaig comunicar al seu director general gràcies a les cartes que es troben en les oficines. Aquest em va contestar dient: (13 de març de 1985).

... «alguns models que per qüestions tècniques o de dis-

seny figuren només en una llengua són impresos directament a l'ordinador amb l'aplicació del raig laser i encara no es poden emetre en les dues llengües, tot i que ja estem estudiant possibles solucions.

Com pot veure, són únicament dificultats tècniques i no de cap altra mena les que ens impedeixen que, per ara, puguem adreçar-nos a cada client en la seva llengua habitual.

Sap on em té a la seva disposició per a qualsevol altra consulta o suggeriment que desitgi fer-me.

Rebi una cordial salutació...» (Josep Vilarasau i Salat).

Doncs sí, senyor, desitjaria que escoltés aquesta queixa sobre la normalització de la llengua catalana en la «seva» entitat.

I passo a explicar el que m'ha

fet decidir a enviar aquesta carta a tots els mitjans de comunicació i al senyor director general.

L'altre dia vaig anar a la meua oficina (la n.º 270 de Palau-sacosta, Girona) i que no s'enfadessin els seus empleats, a qui m'uneix un tracte cordial, a recollir la «TARJETA 6.000» i resulta que estava totalment i únicament en castellà. I a més em varen dir que totes les havien fet així, segons sembla perquè és un acord de la CONFEDERACION DE CAJAS DE AHORRO; però existeixen altres documents que també són fets amb la Confederación i on la llengua catalana no és bandejada, com són els xecs gasolina que jo he donat a la Rioja.

És a dir, que «la Caixa» en la seva reconversió tecnològica sempre deixa enrera la llengua